

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Karel Hlaváček

Parlament České republiky
Kancelář Poslanecké sněmovny
Parlamentní institut

OBSAH

OBSAH	2
EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ	3
EULEX KOSOVO	3
TURECKO	3
ISLAND	4
CHORVATSKO	5
ALBÁNIE	6
HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU	7
SUMMIT NATO	7
NEFORMÁLNÍ SUMMIT EU-USA	9
EVROPSKÁ POLITIKA SOUSEDSTVÍ	9
SOMÁLSKO	12
DOKUMENTY SZBP EU	13

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2242, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

EULEX KOSOVO

Pozadí

Mise EULEX Kosovo byla zahájena dne 8. prosince 2008 se zhruba půlročním zpožděním oproti původnímu plánu. Spuštění mise předcházelo mnoho problémů; EULEX byla nepřijatelná pro Srby, kteří se obávali tichého uznání samostatnosti Kosova v případě přechodu pravomocí směrem od mise OSN UNMIK na misi EULEX. Činnost mise UNMIK zase byla podkopána přijetím kosovské ústavy, která s misí UNMIK nepočítala.¹

Aktuálně

Ve své zprávě² ze 17. března 2009 shrnuje GT OSN vývoj v Kosovu za období listopad 2008 - březen 2009. Podotýká, že mise EULEX byla přijata většinou kosovských Srbů pod podmínkou, že bude operovat pod kontrolou OSN a bude neutrální ohledně statusu Kosova. Docházelo však k dílčím problémům; kosovští Srbové například odmítali spolupráci s misí EULEX v celních záležitostech.

Dne 6. dubna 2009 mise EULEX dosáhla plné operační kapacity, tzn. okolo 1700 mezinárodních odborníků. Tím se stala největší civilní misí v historii EU. Navzdory počátečním problémům se podařilo rozmístit příslušníky mise i v severních oblastech země, kde se koncentruje srbská menšina.³ Mise se angažuje především ve věcech vnitřní bezpečnosti (policie), celních a soudních záležitostech.

TURECKO

Pozadí

Přístupový proces Turecka probíhá pomalu a obtížně.⁴ Navíc ho provází diskuse na straně členských zemí EU, zda má Turecko do EU vůbec vstoupit.

Aktuálně

Dne 5. dubna 2009 se konal neformální summit EU-USA (viz samostatná kapitola). Ten odhalil určité názorové rozdíly mezi některými evropskými státy a USA ohledně **vstupu Turecka do EU**. Americký prezident vyslovil jasnou podporu vstupu Turecka do EU. Na to ostře reagoval francouzský prezident Sarkozy s tím, že „rozhodnutí je na členských státech EU“. Francouzský prezident také jasně

¹ Blíže viz Přehled SZBP listopad 2008.

² Zpráva GT OSN k dispozici [ZDE](#).

³ Více informací viz Europolitics 3730, 7. 4. 2009

⁴ Viz např. Přehled SZBP březen 2009.

deklaroval, že je proti vstupu Turecka do EU a že podle jeho soudu většina států EU toto stanovisko sdílí. Podobný, i když méně vyhraněný postoj zaujímá německá kancléřka Angela Merkelová, pro kterou zůstává otázka členství Turecka v EU „otevřenou otázkou“. Merkelová se vyslovila pro „úzkou vazbu“ mezi EU a Tureckem.⁵ S americkým prezidentem naopak souhlasí italský premiér Silvio Berlusconi.

Podle Europolitics Turecko popudilo některé členské země EU tím, že na summitu NATO (viz samostatná kapitola) odmítalo odsouhlasit jmenování dánského premiéra Anderse Fogha Rasmussena generálním tajemníkem NATO kvůli jeho postoji ke kauze karikatur proroka Mohameda v dánských médiích. Výměnou za souhlas s Rasmussenovým jmenováním prý Turecko žádalo odblokování některých kapitol *acquis communautaire* ve svém přístupovém procesu do EU, ačkoli NATO a EU jsou formálně oddělenými organizacemi. Komisař pro rozšíření Olli Rehn také varoval Turecko, že svým postojem ke karikaturám Mohameda zpochybňuje vlastní závazek k podpoře svobody projevu.⁶

ISLAND

Pozadí

Island dlouho odmítal možnost členství v EU, a to zejména kvůli svým rybolovným aktivitám. Posun v tomto postoji nastal v souvislosti s finanční krizí a pádem islandské koruny, kdy se začalo o možnosti členství Islandu v EU hovořit.⁷

Aktuálně

Dne 26. dubna 2009 se na Islandu konaly parlamentní volby. Ve volbách zvítězila levice – středo-levicově orientovaní sociální demokraté spolu s radikálně levicovými zelenými, kteří získali dohromady 34 z celkových 66 křesel (sociální demokraté 20, zelení 14). Tyto dvě strany v současnosti tvoří prozatímní vládu a předpokládá se, že vytvoří i vládu novou.

Zatímco sociální demokraté silně podporují vstup do EU (argumentují nutností zajistit islandskou ekonomiku před možností pádu právě členstvím v EU), zelení jsou proti (EU považují za nedemokratickou a příliš neoliberalní, obávají se také ztráty kontroly nad islandským rybolovem). Celkové složení parlamentu ale dává převahu stranám podporujícím vstup Islandu do EU.

Předpokládaný vývoj

Zelení již dali najevo, že budou ochotni v tomto bodě sociálním demokratům ustoupit a nebudou bránit případnému začátku přístupových rozhovorů.⁸ Obě strany však

⁵ Více informací viz Euobserver.com, 6. 4. 2009.

⁶ Viz Europolitics 3730, 7. 4. 2009

⁷ Bližší informace viz. Přehled SZBP únor 2009.

nejprve hodlají vyhlásit referendum, které by o otázce mělo rozhodnout. Současná sociálnědemokratická premiérka Jóhanna Sigurdardóttirová by následně chtěla požádat o členství v EU. K tomu by podle ní mohlo dojít ještě za českého předsednictví. K případnému vstupu do EU by v nejpříznivějším případě mohlo dojít v roce 2011, současně s Chorvatskem.⁹

CHORVATSKO

Pozadí

Komise, české předsednictví i EP se shodují, že Chorvatsko učinilo v roce 2008 na cestě k EU veliký pokrok. Chorvatský přístupový proces však čelí zdržení kvůli územnímu sporu se Slovinskem.¹⁰ Evropská Komise nabídla na začátku února v této věci oběma zemím zprostředkování, což obě země na počátku března odsouhlasily.¹¹ Úsilí Komise o vyřešení problému od té doby pokračuje s cílem ukončit přístupové rozhovory do konce roku 2009.

Aktuálně

Z důvodu přetrvávajícího patu byla již podruhé odložena přístupová konference s Chorvatskem, plánovaná na 24. dubna 2009.¹²

Dne 27. dubna 2009 o chorvatském přístupovém procesu jednala **Rada**.¹³ Eurokomisař pro rozšíření Olli Rehn se na tomto jednání prohlásil, že během posledních tří měsíců bylo dosaženo rozhodujícího pokroku, takže je možné očekávat přijetí zprostředkovatelského návrhu Komise již na počátku května 2009.

Komise již několikrát tento návrh měnila, aby vyhověla požadavkům obou států. Podle zatím posledního znění navrhuje vytvořit *ad hoc* arbitrážní soud složený z pěti soudců, do něhož by každá země jmenovala jednoho soudce a tři soudce společně. Pokud by se Slovinsko s Chorvatskem neshodly, jmenoval by soudce předseda Mezinárodního soudního dvora v Haagu. Řešení by mělo proběhnout v souladu s mezinárodním právem a principem spravedlnosti; Slovinsko žádá garanci přístupu na volné moře.¹⁴ Komise rovněž navrhla podmíněný a orientační kalendář, jak dosáhnout konečné fáze vyjednávání do konce letošního roku.¹⁵

⁸ Viz Euobserver.com, 27. 4. 2009

⁹ Viz Euroskop.cz, 26. 4. 2009

¹⁰ Bližší informace a minulý vývoj viz. přehled SZBP únor 2009, leden 2009 a prosinec 2008.

¹¹ Viz Přehled SZBP březen 2009

¹² Viz Europolitics 3740, 24. 4. 2009

¹³ Závěry Rady ze dne 28. 4. 2009 k dispozici [ZDE](#). Rada v nich vyslovuje podporu Komisi a vyjadřuje naději, že spor bude brzy vyřešen.

¹⁴ Viz Europolitics 3742, 28. 4. 2009

¹⁵ Viz Euroskop.cz, 28. 4. 2009

Nejasnosti panovaly také ohledně vydání některých dokumentů Mezinárodnímu trestnímu tribunálu pro bývalou Jugoslávii (ICTY).¹⁶ Chorvatsko podle slov ministra obrany Ivana Simonoviče po dokumentech v současnosti důkladně pátrá.¹⁷

Přes stále trvající vyhlídku na možné dokončení přístupových rozhovorů do konce roku 2009 se ozývají i některé skeptické hlasy. Podle Vincenta Degerta, vedoucího delegace Komise v Chorvatsku, mohou být nedokončené strukturální reformy větším nebezpečím než spor se Slovinskem. Jedná se především o reformy v oblasti soudnictví a zemědělství.¹⁸

ALBÁNIE

Pozadí

Albánie je potenciální kandidátskou zemí EU. Podle zprávy Komise Strategie rozšíření 2008-2009¹⁹ učinila pokrok a hladce implementuje prozatímní dohodu, která byla uzavřena v červnu 2006 spolu se stabilizační a asociační dohodou (SAA). Hlavním problémem zůstává fungování právního státu a státních institucí obecně. Konkrétně Albánii ohrožuje korupce a organizovaný zločin. V lednu 2009 byla ze strany EU ratifikována SAA, čímž byl umožněn její vstup v platnost dne 1. dubna 2009.²⁰

Aktuálně

Dne 28. dubna 2009 předal albánský premiér do rukou předsedy Evropské rady Mirka Topolánka přihlášku do EU. Nyní by měla Rada pověřit Komisi, aby vyslovila k přihlášce své stanovisko. S přihlédnutím k tomuto stanovisku poté v této věci rozhodne Rada. V případě její jednomyslné shody se pak Albánie stane kandidátskou zemí EU.

Předpokládaný vývoj

Albánie podala přihlášku v době, kdy vzhledem k ekonomické (ekonomická krize) i politické situaci (volby v některých zemích, nejasnosti okolo Lisabonské smlouvy) roste podpora pomalejšího postupu v procesu rozšiřování.²¹ Očekává se, že proces udělování kandidátského statusu bude trvat nejméně rok. Ve stejné situaci jako Albánie se v první čtvrtině letošního roku nacházela Černá Hora, která jen na pověření Komise Radou čekala čtyři měsíce. Posuzování Komisí pak může zabrat

¹⁶ Jedná se zejména o vojenské dokumenty týkající se generála Ante Gotoviny. Bližší informace viz Přehled SZBP únor 2009.

¹⁷ Viz Euobserver.com, 22. 4. 2009

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Strategie rozšíření 2008-2009 k dispozici [ZDE](#).

²⁰ Viz Europolitics 3727, 2. 4. 2009

²¹ Viz přehled SZBP březen 2009.

dalších dvanáct až čtrnáct měsíců.²² Testem pro albánskou přihlášku budou již parlamentní volby, které se v této zemi budou konat dne 28. června 2009.

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

SUMMIT NATO

Popis problematiky

Ve dnech 3. a 4. dubna 2009 se ve francouzském Štrasburku a německých městech Baden-Badenu a Kehl u konal, u příležitosti šedesátého výročí vzniku organizace, summit NATO.²³

Výstupy summitu

Summit přinesl **rozšíření aliance** o dva nové členy: Albánii a Chorvatsko²⁴. NATO tak má nyní již 28 členů. Vstup Bývalé jugoslávské republiky Makedonie (FYROM) do NATO však stále blokuje Řecko kvůli sporu o název Makedonie. Aliance znovu potvrdila výsledek loňského summitu v Bukurešti ohledně případného vstupu Ukrajiny a Gruzie do NATO. Tyto země by měly vstoupit do NATO poté, co splní daná kritéria. Možnost jejich vstupu je tak odsunuta na neurčito^{25 26}.

Francie na summitu oficiálně ohlásila plný **návrat do vojenských struktur NATO**. Francie z nich vystoupila v roce 1966 pod vedením Charlese de Gaulla na protest proti americké hegemonii v organizaci. Návrat Francie byl vřele přivítán USA. Francouzský prezident Nicolas Sarkozy uvedl, že Francie i tak posílala vojáky do operací NATO, neměla nicméně zastoupení v orgánech, které svými rozhodnutími činnost francouzských vojáků ovlivňují.²⁷

Členové NATO se shodli na **jmenování nového Generálního tajemníka NATO**. Stal se jím dánský ministerský předseda Anders Fogh Rasmussen. Své funkce se ujme dne 1. srpna 2009.

²² Komise byla Radou pověřena dne 23. dubna 2009, viz Europolitics 3739, 23. 4. 2009

²³ Více informací o summitu obecně viz oficiální stránky NATO, k nahlédnutí [ZDE](#).

²⁴ Vstup Chorvatska nebyl bezproblémový, a to kvůli jeho sporu o hranice se Slovinskem. Slovinský souhlas zůstával do poslední chvíle nejistý, viz Europolitics 3728, 03. 04. 2009.

²⁵ Jako důvod k tomuto časovému odsunutí je považován odpor Ruska vůči rozšiřování NATO, která má za následek opozici některých evropských států (např. Německa, Francie, Itálie), a také nestabilita demokracie v těchto zemích.

²⁶ Více informací viz Euobserver.com, 4. 4. 2009

²⁷ Více informací viz Euobserver.com, 3. 4. 2009

Státníci také zahájili proces, který má vést k přijetí nového **strategického konceptu NATO**. Ten má stanovit dlouhodobou strategii NATO v bezpečnostním prostředí 21. století, tj. ji přizpůsobit takovým jevům jako je terorismus, energetická bezpečnost či pirátství. Práce na novém dokumentu by měla trvat asi jeden rok a lze předpokládat problémy ohledně zdvojení kompetencí s EU.²⁸

Na summitu bylo schváleno rozšíření role NATO v **Afghánistánu**. USA po nástupu nové administrativy představilo vzhledem ke kritické situaci v této zemi²⁹ novou strategii, která zahrnuje především:

- posílení vojenské přítomnosti v Afghánistánu;
- posílení civilního úsilí (vyslání inženýrů či lékařů, urychlený výcvik místních ozbrojených sil);
- snaha navázat kontakt s některými skupinami Talibanu a přesvědčit je, aby se vzdali ozbrojeného boje.

Pro plán posílení přítomnosti v Afghánistánu USA hledá spojence v Evropě. Došlo ke shodě na vytvoření Výcvikové mise NATO v Afghánistánu (NATO Training Mission in Afghanistan³⁰), která má za úkol urychlit a zefektivnit výcvik afghánské armády i policie. Evropské státy se také zavázaly k vojenské podpoře bezpečnosti voleb v Afghánistánu. Barack Obama je však často kritizován za to, že nedokázal země EU přesvědčit k novým dlouhodobým vojenským závazkům v zemi³¹.

Summit s sebou také přinesl důsledky pro **vztahy NATO-Rusko**. Podle rozhodnutí ministrů zahraničí NATO ze dne 5. března 2009 budou obnoveny vztahy na úrovni Rady NATO-Rusko. Tyto styky s Moskvou byly přerušeny v reakci na loňské události v Gruzii. Problémem však dále zůstává uznání Abcházie a Jižní Osetie jako nezávislých států, úmysl Ruska postavit v Abcházii novou vojenskou základnu a přerušit implementaci Smlouvy o konvenčních ozbrojených silách v Evropě ze strany Ruska.³²

Další předpokládaný vývoj

Prezidentské volby v Afghánistánu by se měly konat dne 20. srpna 2009. Příští summit NATO by se měl konat příští rok v Portugalsku. Státníci na něm plánují schválit nový strategický koncept NATO.

²⁸ Existují obavy z vyprázdňení některých politik EU (energetická politika, vnitřní bezpečnost...), viz *Europolitics* 3728, 3. 4. 2009.

²⁹ Bližší informace o situaci v Afghánistánu a jednání v evropských institucích viz přehled SZBP únor 2009.

³⁰ Bližší informace o misi k dispozici [ZDE](#). Více informací o Afghánistánu z pohledu EU a NATO viz *Europolitics* 3729, 6. 4. 2009.

³¹ Viz *Europolitics* 3732, 14. 4. 2009.

³² Viz vztahy EU-Rusko na webových stránkách NATO, [ZDE](#).

NEFORMÁLNÍ SUMMIT EU-USA

Popis problematiky

Dne 5. dubna 2009 se v Praze konal neformální summit EU-USA. Bezprostředně tak navazoval na summit G20 (viz přehled SZBP březen 2009) a summit NATO (viz samostatná kapitola). Jednalo se spíše o první kontakt mezi evropskými státníky a americkým prezidentem Barackem Obamou, konkrétní výsledky by měly přijít až na příštím summitu.

Výstupy summitu

Jednání na summitu se soustředila na problematiku **klimatických změn**. EU a USA se zde přihlásily ke společné zodpovědnosti za boj proti změnám klimatu. Obě strany se domnívají, že efektivní řešení této otázky představují systémy emisních kvót a obchodování s emisemi.³³ EU vítá konvergenci názorů s USA, nicméně několik jejich představitelů poukázalo na to, že „se počítají pouze činy“.

Jedním z výstupů summitu je Společné prohlášení EU a USA k **odpálení severokorejské rakety**³⁴. K tomuto incidentu došlo právě v den konání summitu. Na odpálení rakety reagovala samostatně i EU prostřednictvím prohlášení předsednictví³⁵. Obě prohlášení severokorejskou akci ostře odsuzují, nicméně společné prohlášení volí silnější a přímější slova (např. slova „raketa“ namísto sousloví „pokusný komunikační satelit“).

Obama na summitu vyslovil svoji podporu iniciativě **Východního partnerství**. Americká administrativa ji oceňuje jako prostředek ke zvýšení **energetické bezpečnosti** EU, tzn. snížení energetické závislosti na Rusku.³⁶ Předmětem jednání byla také ekonomická spolupráce (viz summit G20, březen 2009) a zahraniční politika (viz summit NATO).

Další předpokládaný vývoj

Příští summit EU-USA se má konat v červnu 2009 ve Washingtonu.

EVROPSKÁ POLITIKA SOUSEDSTVÍ

Popis problematiky

Evropská politika sousedství (ENP) vznikla v roce 2004 s cílem posílení prosperity, stability a bezpečnosti ve vztazích rozšířené EU se svými sousedy.³⁷ ENP je implementována na základě asociačních dohod a v jejich rámci pak na základě akčních

³³ EU Press Lines, shrnutí výsledků jednání na summitu, k dispozici [ZDE](#).

³⁴ Společné prohlášení k dispozici [ZDE](#).

³⁵ Prohlášení předsednictví k dispozici [ZDE](#).

³⁶ Viz Euobserver.com, 6. 4. 2009.

³⁷ Konkrétně se ENP týká těchto států: Alžírsko, Arménie, Ázerbajdžán, Bělorusko, Egypt, Gruzie, Izrael, Jordánsko, Libanon, Libye, Moldavsko, Maroko, Palestinská samospráva, Sýrie, Tunisko a Ukrajina. S Běloruskem, Libyí, Alžírskem a Sýrií však ENP dosud není „aktivována“, protože nebyly sjednány příslušné akční plány.

plánů. Jedná se o politiku bližší spolupráce založenou na společně sdílených hodnotách (demokracie a lidská práva, právní stát, dobrá veřejná správa, tržní ekonomika a trvale udržitelný rozvoj). Dne 23. dubna 2009 prezentovala Komise v pořadí třetí zprávu o pokroku zemí participujících na ENP.³⁸

Obsah hodnotící zprávy

Hodnotící zpráva označuje uplynulý rok jako „rok krizí“ pro ENP. Vypukly dva ozbrojené konflikty (v Gruzii a v Gaze) a finanční a ekonomická krize. Ačkoli tedy došlo k posílení ENP (Unie pro Středomoří, Východní partnerství), tyto krize se nevyhnutelně negativně projeví. Naladění zprávy je proto v porovnání s loňskou výrazně méně optimistické.³⁹ Eurokomisařka pro vnější vztahy Benita Ferrero-Waldnerová např. zprávu komentovala s tím, že všeobecně tempo reform pokleslo.

V minulém roce byla zahájena iniciativa **Unie pro Středomoří**. V listopadu 2008 se nakonec podařilo dosáhnout shody ohledně účasti zemí Ligy arabských států, a to na všech setkáních a všech úrovních. Na hodnocení iniciativ Unie je však dosud příliš brzy.

- **Arménie** dlouhodobě činí dobré pokroky v implementaci svého akčního plánu. Po prezidentských volbách v únoru 2008 však došlo ke krizi a porušování demokratických standardů a lidských práv.
- **Ázerbajdžán** obecně dosáhl pouze omezeného pokroku. Objevily se i negativní tendence, a to v oblasti ochrany lidských práv a základních svobod. Naopak ekonomické reformy v Ázerbajdžánu jsou hodnoceny vysoce pozitivně. Prvních pozitivních náznaků bylo dosaženo ve sporu o Náhorní Karabach, kde podepsaly hlavy obou zainteresovaných států první společný dokument od roku 1994.
- **Egypt** je Komisí hodnocen jak pozitivně, tak negativně. Poměrně dobře se země angažovala v ekonomických a sociálních reformách. Kladně je hodnocena ekonomická liberalizace či harmonizace fiskální a monetární politiky. Méně pozitivní vývoj byl zaznamenán v rovině politické. Nicméně i zde bylo dosaženo určitého pokroku (např. co se týká práv žen).
- **Gruzie** se v minulém roce ocitla v ozbrojeném konfliktu s Ruskem a byla narušena jeho teritoriální integrita, což vážně narušilo implementaci akčního plánu ENP. V zemi se rovněž konaly volby, které jsou hodnoceny jako neregulérní. Je proto třeba především znovu podnítit demokracii a pluralismus. Pokroku bylo dosaženo např. v oblasti boje proti korupci.
- **Izrael** podle Komise učinil velké pokroky v implementaci akčního plánu. To bylo oceněno již před rokem, kdy se začalo mluvit o možnosti výrazně posílit vzájemné vztahy pomocí nového dokumentu upravujícího vzájemné vztahy. Podle Komise nicméně jakékoli posílení vzájemných vztahů musí vzít v úvahu celkovou situaci na

³⁸ První zpráva byla uveřejněna v roce 2006, druhá pak v roce 2008. Všechny dokumenty k dispozici [ZDE](#).

³⁹ Hodnotící zprávy Komise z dubna 2008 viz Přehled SZBP duben 2008.

Blízkém východě. Izrael se angažoval v rozšiřování svých osad. Navíc blokáda pásma Gazy a zejména vojenská operace v Gaze ze začátku tohoto roku dramaticky zhoršily situaci palestinských obyvatel.

- **Jordánsko** si počíná aktivně a konstruktivně. Aktivně bojuje např. s korupcí a úspěšné je i při liberalizaci ekonomiky.
- **Libanon** je hodnocen převážně negativně. Země se již od roku 2006 (konflikt Izraele s Hizballáhem) nachází ve stavu politického patu, a k reformám tudíž prakticky nedochází.
- **Moldavsko** je Komisí spíše kritizováno (a to i přesto, že do hodnocení nebyly zahrnuty problematické volby z dubna 2009). Moldavsko dosáhlo určitého pokroku (nezávislost soudnictví, spolupráce s misí EUBAM), nicméně oblast lidských práv, ekonomická oblast či boj proti korupci zůstávají vážným problémem.
- **Maroko** je stejně jako loni hodnoceno vysoce pozitivně, a to v ekonomické i politické oblasti.
- **Palestinská samospráva** dosáhla pouze velmi omezených pokroků, v mnoha oblastech (ekonomická situace, lidská práva) se situace zhoršila. Tato situace je však interpretována jako důsledek celkové krize spojené s izraelskou okupací a konfliktem v Gaze.
- **Tunisko** je hodnoceno kladně. Komise poznamenává, že Tunisko stojí o posílení vzájemných vztahů (podobně jako Maroko) a sama je takové možnosti nakloněna.
- **Ukrajina** sice dosáhla dobrého pokroku, nicméně reformy v důsledku vnitřní politické nestability a ekonomické krize zpomalují. Minulý rok Ukrajina vstoupila do WTO a zdárně pokračují vyjednávání o nové asociační dohodě mezi EU a Ukrajinou.

Vývoj vztahů se zeměmi, s nimiž ENP nebyla dosud plně zahájena (nebyly dojednány, schváleny a implementovány akční plány, popř. asociační dohody), se odvíjel zdárně. S **Alžírskem**⁴⁰ byla v září 2008 schválena cestovní mapa pro implementaci asociační dohody. **Bělorusko** má nyní šanci se účastnit iniciativy Východního partnerství a byl pozastaven zákaz vydávání víz pro některé běloruské představitele. S **Libyí** probíhá vyjednávání o rámcové smlouvě upravující vzájemné vztahy, což značí počátek smluvních vztahů mezi EU a Libyí vůbec. Se **Sýrií** byl v prosinci roku 2008 parafována nová asociační dohoda (původní asociační dohoda z roku 2004 z politických důvodů nevstoupila v platnost).

Sporné body zprávy

Zpráva z roku 2008 obsahuje velmi kladné hodnocení **Izraele**. V souvislosti s tím se začalo v prosinci 2008 vyjednávat o posílení vzájemných vztahů. V lednu 2009 byla nicméně vyjednávání ze strany Komise pozastavena v reakci na vojenskou operaci

⁴⁰ S Alžírskem je již od roku 2005 v platnosti asociační dohoda, nicméně na jejím základě nebyl dosud sjednán akční plán.

Izraele v Gaze. Tento stav trvá až do současné doby. Letošní zpráva pak přináší kritiku Izraele Komisí za jeho aktivity vůči palestinským územím. Komise nechce vztahy s Izraelem za současné situace posílit. Eurokomisařka pro vnější vztahy Benita Ferrero-Waldnerová nechce vyjednávání obnovit, dokud „nová vláda Izraele jasně neprojeví závazek k podpoře mírových jednání s Palestinci“.

Izraelští představitelé reagovali v tom smyslu, že není jasné, kdo Benitu Ferrero-Waldnerovou pověřil mandátem k takovýmto prohlášením a zároveň varovali, že v případě dalších takových prohlášeních by mohlo dojít k oslabení role EU při podpoře blízkovýchodního mírového procesu.

S eurokomisařkou také nesouhlasí české předsednictví EU. Předseda Evropské rady Mirek Topolánek považuje taková prohlášení za příklad „arogance Evropské komise“ a sám je pro posílení vztahů s Izraelem. Nicméně ani uvnitř Rady, jejíž názor v této věci by byl rozhodující, podle jejího předsedy Karla Schwarzenberga nejsou názory na tento problém jednotné.⁴¹

SOMÁLSKO

Popis problematiky

Somálsko se nachází ve stavu dlouhodobého bezvládní (failed state) a nepřehledných ozbrojených konfliktů často popisovaných v pojmech „warlordismu“ či „ekonomizace konfliktu“. Somálsku oficiálně vládne přechodná vláda v čele s prezidentem Šarífem Šajchem Ahmadem, nicméně vláda nemá území Somálska pod kontrolou.

Somálské pobřežní vody jsou v důsledku toho sužovány pirátstvím. EU se na výzvu OSN podílí na mezinárodním úsilí o eliminaci tohoto problému vojenskou misí v rámci EUNAVFOR Somalia. Mezinárodní společenství se ale snaží bojovat také proti výše popsaným hlubším problémům Somálska; a to poskytováním pomoci somálské přechodné vládě.⁴²

Jednání v institucích EU

Dne 23. dubna 2009 se v Bruselu konala společná **dárcovská konference** OSN, EU a Africké Unie na podporu vnitřní bezpečnosti v Somálsku a boji proti původním příčinám (root causes) pirátství v somálských pobřežních vodách. Celkově bylo přislíbeno 165 milionů eur, na čemž se bude podílet Komise sumou 72 milionů eur. Z příspěvku Komise by 60 milionů eur mělo být použito na podporu mise Africké unie v zemi AMISOM - peníze budou sloužit pro úhradu nákladů za zhruba 6000 vojáků do konce tohoto roku. Zbývajících dvanáct milionů eur bude využito pro

⁴¹ Viz Euobserver.com, 30. 4. 2009. Euroskop.cz, 28. 4. 2009.

⁴² Více informací o Somálsku např. na stránkách BBC, k nahlédnutí [ZDE](#).

podporu policejních sil.⁴³ Kromě toho Komise přislíbila Somálsku dalších 48 milionů eur formou rozvojové pomoci⁴⁴ a 18 milionů eur z Evropského rozvojového fondu (EDF). Členské státy se zavázaly k poskytnutí 15 milionů eur.⁴⁵

Problém pirátství se přes snahy mezinárodního společenství dosud nedaří řešit. V důsledku stupňujících se útoků navrhuje Španělsko rozšíření mise **EUNAVFOR**. V blízké době lze proto očekávat projednávání této záležitosti Radou.⁴⁶

Kromě pirátství řeší v současné době řeší EU i další problémy spojené se Somálskem. Představitelé přechodné somálské vlády udávají, že v somálských vodách je prováděn **nelegální rybolov** loděmi z členských zemí EU. Komise proto podle slov eurokomisaře pro námořní záležitosti a rybolov Joe Borga zahájí v této věci vyšetřování.⁴⁷

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Žádost o připojení Albánské republiky k Evropské unii - [9229/09](#)

Datum: 29. 4. 2009

Typ dokumentu: Žádost o připojení k EU LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument oficiálně žádá o připojení k EU. V příloze dokument obsahuje rozhodnutí albánského parlamentu o přístupu k EU ze dne 29. ledna 2009.

Zpráva o provádění revidované strategie pro boj proti financování terorismu - [8864/09](#)

Datum: 29. 4. 2009

Typ dokumentu: Zpráva protiteroristického koordinátora

Obsah dokumentu: Zpráva, vypracovaná ve spolupráci s Komisí, podává stručný přehled o pokroku v plnění cílů uvedených v doporučeních revidované strategie.

Vztahy s Ruskem – klíčové body pro EU v jejích vztazích s Ruskem - [9261/09](#)

Datum: 28. 4. 2009

Typ dokumentu: Zpráva Pracovní skupiny pro východní Evropu a střední Asii. LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument je součástí přípravy na summit EU-Rusko, který se bude konat 21.-22. května 2009, a je určen pro Výbor stálých zástupců.

Summit EU-Čína (20. 5. 2009)- [9118/09](#)

Datum: 28. 4. 2009

Typ dokumentu: Sdělení předsednictví Coreperu LIMITE

⁴³ Tisková zpráva Komise k dispozici [ZDE](#).

⁴⁴ Tyto prostředky budou poskytnuty prostřednictvím generálního ředitelství pro humanitární pomoc (ECHO)

⁴⁵ Španělsko 6 milionů, Itálie 4 miliony, Nizozemsko 1,4 milionu a Belgie 0,5 milionu eur.

⁴⁶ Viz Europolitics.3741, 27. 4. 2009

⁴⁷ Viz Euobserver.com, 22. 4. 2009

Obsah dokumentu: Dokument podává zprávu o přípravách na summit EU-Čína a o jejím kontextu. Summit se má konat dne 20. května 2009.

Summit EU-Japonsko (4. 5. 2009) - [9120/09](#)

Datum: 28. 4. 2009

Typ dokumentu: Sdělení předsednictví Coreperu LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument podává zprávu o přípravách na summit EU-Japonsko. Obsahuje i plánovanou agendu summitu a návrh společného prohlášení. Summit se má konat dne 5. května 2009.

Koncept EU rychlé vojenské reakce - [5654/09](#)

Datum: 28. 4. 2009

Typ dokumentu: Sdělení předsednictví Coreperu LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument obsahuje rozepsaný koncept EU rychlé vojenské reakce, který byl schválen dne 21. ledna 2009 Vojenským výborem EU.

Úrovně bezpečnostní spolupráce se třetími státy a s mezinárodními organizacemi - aktualizace - [8741/09](#)

Datum: 17. 4. 2009

Typ dokumentu: Zpráva Bezpečnostního výboru Coreperu/Radě LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument rozřazuje úroveň bezpečnostní spolupráce s výše uvedenými subjekty do tří úrovní.

Žádost Černé Hory o členství v Evropské unii - návrh závěrů Rady - [8260/09](#)

Datum: 8. 4. 2009

Typ dokumentu: Návrh závěrů Rady LIMITE

Obsah dokumentu: Podle návrhu se Rada chystá vyzvat Komisi, aby podle článku 49 Smlouvy o Evropské unii předložila Radě své stanovisko k žádosti Černé Hory o členství v Evropské unii.

Čtvrté setkání stálého výboru Rusko-EU pro energetiku (30. dubna 2009, Moskva) – návrh anotované agendy - [8087/09](#)

Datum: 8. 4. 2009

Typ dokumentu: Návrh agendy stálého výboru Rusko-EU pro energetiku LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument vymezuje cíle a popisuje jednotlivé body chystaného zasedání.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady o zjednodušení podmínek transferů produktů pro obranné účely uvnitř Společenství - [3732/08](#)

Datum: 8. 4. 2009

Typ dokumentu: Návrh směrnice Evropského parlamentu

Obsah dokumentu: Cílem směrnice je zjednodušení pravidel a postupů pro transfer produktů pro obranné účely uvnitř Společenství za účelem zajištění řádného fungování vnitřního trhu.

Společný postoj Rady, kterým se obnovují omezující opatření vůči Barmě/Myanmaru - [8345/09](#)

Datum: 6. 4. 2009

Typ dokumentu: Návrh společného postoje Rady LIMITE

Obsah dokumentu: Dokument navrhuje prodloužit sankce vůči Barmě/Myanmaru do dne 30. dubna 2010.

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2242, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz